

Onderwerp

Plan van aanpak spelen Heerenveen

Voorstel

Vaststellen Speelplan Heerenveen

Aanleiding

Voor het voorstel om bijgevoegd speelplan vast te stellen zijn de volgende aanleidingen.

Bezuinigingen

De afgelopen jaren is meerdere keer bezuinigd op de voorziening spelen. Vanwege het beperkt beschikbare budget is een aantal acties in gang gezet om het onderhoud van de speeltoestellen zo goedkoop mogelijk uit te voeren. Dit is onder andere gebeurd door speeltoestellen toch nog een keer te repareren en het herplaatsen van oude speeltoestellen. De vervangingstermijn van de toestellen is zo lang mogelijk opgerekt. Hierdoor lukt het tot op heden om het aanbod aan speeltoestellen in stand te houden. Gevolg is dat de onderhoudskosten toenemen en er een moment komt waarop meerdere toestellen tegelijk versleten zijn. Uit de jaarlijkse veiligheidsinspecties blijkt dat de komende 5 jaar gemiddeld 60 speeltoestellen per jaar toe zijn aan vervanging.

Begin 2015 is door Anteagroup een kapitaallastenonderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek is o.a. gekeken naar het onderhoud van de speeltoestellen. In het rapport wordt gerekend met een standaard bedrag dat een gemeente gemiddeld kwijt is aan het onderhoud van speeltoestellen. Voor Heerenveen is uitgegaan van het onderhoudsniveau basis. Dit is het niveau waarbij speeltoestellen nog voldoen aan de veiligheidsnormen. Bij een lager onderhoudsniveau kan de veiligheid niet meer gegarandeerd worden. De conclusie van het kapitaallastenonderzoek is dat er in Heerenveen een tekort is op het onderhoudsbudget voor de speeltoestellen.

In de gemeente Heerenveen staan 645 speeltoestellen en 56 speel- en spelaanleidingen verspreid over 150 speelplekken. Met het beschikbare budget kunnen jaarlijks 490 speeltoestellen worden onderhouden (dit is exclusief de vervanging van speeltoestellen). Voor een toekomstbestendig beheer moet het aantal speeltoestellen verminderen. Er is noodzaak tot een herijking van de uitvoering van het gemeentelijk speelbeleid.

Spaarsysteem

De uitvoering van het speelruimtebeleid is vertaald in de nota 'Circus, Fort of Heksenkring' (2003). Dit was een uniek en succesvol concept voor de uitvoering van het speelbeleid. Voor elke wijk en dorp was een eigen 'spaarpot' beschikbaar voor de aanschaf van nieuwe speeltoestellen. Door deze werkwijze zijn bewoners intensief betrokken bij de planvorming. Ideeën van bewoners zijn uitgewerkt tot nieuwe speelplekken en de betrokkenheid bij het spelen was groot. Met geld uit de 'spaarpotten' zijn verspreid over Heerenveen veel speelplekken gerealiseerd.

De bezuinigingen op het speelbudget hebben er toe geleid dat het 'spaarsysteem' niet meer in stand gehouden kon worden. Eind 2013 is dit spaarsysteem beëindigd. De uitvoering van het speelbeleid zal op een andere manier vormgegeven moeten worden.

Verdeling kinderen

In de gemeente Heerenveen zijn veel kinderen, maar in een aantal buurten niet meer zoveel als vroeger. Met de tijd vinden er verschuivingen plaats in leeftijdsopbouw in dorpen en wijken en de wensen van kinderen. Regelmatig komen verzoeken om een nieuw speelveld in te richten of een nieuw speeltoestel te plaatsen. Aan de andere kant zijn er ook speelvelden die weinig worden gebruikt. Er zal opnieuw gekeken worden naar de verdeling van de speelplekken ten opzichte van het aantal kinderen in de wijken.

In het voorliggende Spielplan Heerenveen staat hoe wordt gewerkt aan een situatie waarbij het beheer van de speeltoestellen in overeenstemming is met het beschikbare budget.

Overwegingen

(Reden waarom, dit voorstel wordt voorgelegd)

Buiten spelen is gezond. Zowel voor de fysieke gezondheid (o.a. het voorkomen van obesitas) als voor de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. In een omgeving waar kinderen buiten spelen krijgen ouders makkelijker sociale contacten en ontstaat meer betrokkenheid bij de buurt. Het is belangrijk om te blijven investeren in spelen en bewegen in de buitenruimte.

In het speelplan wordt de focus verlegd van kwantiteit naar kwaliteit. We gaan inzetten op grotere, kwalitatief goede speelplekken op een beperkter aantal plaatsen in de wijk. De populariteit (gebruiksintensiteit) van een speelplek stijgt als er meerdere en/of grotere speeltoestellen staan en er andere kinderen zijn om mee te spelen en te praten. Ook lijkt de betrokkenheid van bewoners bij een centrale speel- en ontmoetingsplek groter. Bewoners zijn eerder bereid om bij te dragen aan het onderhoud van de speelplek.

Tegelijkertijd is er aandacht voor de niet ingerichte speelomgeving. Spelen begint waar je de voordeur uitstapt. Een kindvriendelijke woonomgeving stimuleert bewegen in de openbare ruimte. In het speelplan staat hoe we dit met bewoners en organisaties gaan oppakken. De wijkplatforms en de dorpsraden krijgen hier een belangrijke rol in.

Gemeentelijke rol in relatie tot de samenleving

In het coalitieakkoord (nieuwe rollen voor de gemeente) zijn de volgende overwegingen opgenomen (geen letterlijk citaat):

- Wij constateren dat de rol van de gemeente Heerenveen verandert. Kort samengevat: steeds minder heeft de gemeente het alleenrecht of de rol van expert en steeds meer de rol van het verbinden van marktpartijen en instellingen. Gevolg hiervan is dat resultaten niet altijd van tevoren kunnen worden bepaald maar een gevolg zijn van gezamenlijke processen met derden.

Vertrekpunten voor ons zijn hierbij:

- De effectiviteit van onze inspanningen neemt toe als beleid en de uitvoering daarvan in coproductie plaatsvindt.
- De gemeente moet nieuwe oplossingen vinden bij het oplossen van nieuwe maatschappelijke problemen;
- Bewoners (en ondernemers) zijn in staat zelf verantwoordelijkheid te dragen voor hun directe omgeving. Eigen kracht en zelfredzaamheid geldt ook voor andere beleidsterreinen.

Het speelplan sluit aan bij de 'nieuwe' gemeentelijke rol. In het speelplan staan de kaders voor het proces dat wordt doorlopen. De uitkomst van het proces is niet vastgelegd. Dit wordt bepaald met en door bewoners.

Participatie

Participatie van burgers houdt in dat burgers actief deelnemen aan de verbetering van hun naaste woon- en leefomgeving. Dit gebeurt reeds op veel plekken in samenspel met de organisatie(s) die hierbij het meest betrokken is (zijn). In verschillende gemeenten wordt de mogelijkheid geboden om groen te adopteren. Adoptiegroen is een stukje groen in een buurt dat buurtbewoners, verenigingen, scholen

e.d., in overleg met de gemeente opknappen of in beheer en/of onderhoud overnemen. In de rol van meewerkende gemeente, die actief burgerinitiatieven ondersteunt, zal worden gezocht naar een vorm van samenwerking voor het beheer en onderhoud van speelplekken.

Adoptie van speeltoestellen zoals bij groenadoptie is niet mogelijk in verband met de regelgeving voor veilig spelen. De wet- en regelgeving rond de veiligheid van speeltoestellen is strikt. Ook het plaatsen van privéspeeltoestellen in de openbare ruimte is vanwege de aansprakelijkheid niet gewenst. Wel zien we een vorm van samenwerking waarbij risicovolle juridische onderdelen in eigen beheer worden uitgevoerd. Het kleine onderhoud van de speelplek kan door bewoners worden opgepakt. Hierbij wordt gedacht aan het opruimen van zwerfafval, onkruid of vegen van de speelplek en het schoonmaken van de speeltoestellen.

Effecten

Voorheen werd voor zo veel mogelijk kinderen op korte afstand een speelveld ingericht. Nu gaan we speeltoestellen concentreren op centrale plekken. In de openbare ruimte zijn formele en informele speelplekken. Informele speelruimte begint waar je de deur uitstapt en is waar je toevallig speelt. De formele speelplekken zijn de plekken waar speeltoestellen staan. De informele speelruimte blijft, het aantal formele speelplekken vermindert. Kinderen zullen verder moeten lopen naar een speelplek.

Beleid en regelgeving

Speelruimtebeleid

Het gemeentelijk speelruimtebeleid is vastgesteld in 2001. Dit is het speelbeleid voor kinderen tot en met 12 jaar. Nieuw was destijds het idee dat een speelplek meer is dan een verzameling toestellen. Om een goede speelplek te creëren heb je ook spelaanleidingen nodig. Spelaanleidingen zijn geen speeltoestellen, maar objecten of elementen die uitnodigen tot spelen zoals beplanting of heuveltjes. De beschikbare gestelde budgetten worden per wijk gespecificeerd;

Andere hoofduitgangspunten van het speelruimtebeleid zijn:

- de beschikbaar budgetten worden per wijk verdeeld;
- de scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de speeltoestellen. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt indien een speelplek in de wijk gecombineerd wordt met het schoolplein.

De gemeentelijke visie op het spelen (een speelplek is meer dan een verzameling speeltoestellen) is en blijft actueel. Het voorliggende speelplan wijkt op de volgende punten af van de in 2001 door uw raad vastgestelde beleidskaders:

- Van kwantiteit naar kwaliteit
Centrale speel- en ontmoetingsplekken, meer coördinatie op de ligging en het aanbod van speelvoorzieningen in de openbare ruimte.
- Inzet middelen
Veilig spelen heeft de hoogste prioriteit. Het beschikbare budget wordt primair ingezet voor het onderhoud van de speeltoestellen. Het huidige budget is ontoereikend voor een evenredige verdeling van de budgetten over de wijken voor de aanschaf van nieuwe speeltoestellen.
- Aandacht voor diversiteit in voorzieningen en doelgroepen
Diversiteit in locaties. Aandacht voor natuurlijke speelplekken met water, ongeorganiseerd sporten, speelbehoefte van verschillende doelgroepen.
- Meer gedeelde ruimte, ook geschikt voor spelen
Kindvriendelijke inrichting openbare ruimte.

Gezondheidsbeleid

Bij de uitvoering van het speelplan vindt afstemming plaats met het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Het speelplan draagt bij aan het benutten van de mogelijkheden die de fysieke omgeving biedt om te komen tot gezondheidsbevorderend gedrag bij kinderen. Daarin sluit het speelplan aan bij het

Gezondheidsbeleid 2015 - 2018. De input voor het gezondheidsbeleid is de wijkkrachtscan. Voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid is jaarlijks geld beschikbaar, de GIDS (gezond in de stad)-gelden. Voor de besteding van de GIDS-gelden zijn landelijk uitgangspunten vastgelegd. Waar mogelijk wordt aangesloten bij de uitvoering van het speelplan.

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

Voor de omvorming van het spelen is een startinvestering nodig. Dit wordt gedekt uit het budget voor het onderhoud van de speeltoestellen. Naarmate meer speelplekken zijn omgevormd naar plekken zonder speeltoestellen, valt een deel van het onderhoudsbudget vrij. Er hoeven immers minder speelplekken onderhouden te worden, dus zijn er minder kosten. Vanuit deze vrijgevallen middelen kan de rest van de omvorming bekostigd worden. Hierbij wordt uitgegaan van een gelijkblijvend onderhoudsbudget voor de jaren 2015 t/m 2020.

Wanneer de omvorming van speelplekken is afgerond, is er per speelplek weer voldoende budget voor beheer en onderhoud. Hiermee kan de kwaliteit van de speelplekken op voldoende niveau gebracht worden en behouden blijven. Toestellen kunnen weer vervangen worden wanneer dat vanuit het oogpunt van veiligheid nodig is. Ook is er dan ruimte voor extra investeringen wanneer er behoefte is aan uitbreiding van toestellen, een gewijzigde inrichting of een aanvulling in het aanbod voor een bepaalde doelgroep.

Vervolgaanpak

Een eenmalige grootscheepse omvorming van alle speelplekken is niet haalbaar en niet gewenst, vanwege de hoge kosten en de te verwachten grote weerstand bij de bewoners. Vertrekpunt is de huidige situatie.

Wijken en speelplekken zijn verschillende ingericht. Vanuit de bestaande situatie zal in overleg met de wijk- en dorpsraden worden toegewerkt naar een nieuwe verdeling van de speelruimte. Uitgangspunt is concentratie van speeltoestellen op centrale speel- en ontmoetingsplekken. En een afname van het aantal ingerichte speelplekken. Binnen het proces is ruimte voor de inbreng en betrokkenheid van wijken en dorpen.

Minder budget betekent niet minder creativiteit. Samen met partners in Heerenveen gaan we op zoek naar creatieve oplossingen om de kansen voor spelen in Heerenveen te vergroten.

Communicatie

De uitvoering van het plan van aanpak is maatwerk en zal per wijk en dorp verschillen. Dit wordt ingevuld in nauwe samenwerking met de wijkmanagers en de wijk- en dorpsraden en speeltuinverenigingen. Voor bewoners komt een handreiking/samenvatting van het speelplan.

Relevante informatie

Speelplan Heerenveen

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris, de burgemeester,

de heer F.H. Perdok

de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

Plan van aanpak spelen Heerenveen

De raad van de gemeente Heerenveen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 28 april 2015;

overwegende dat;

in 2001 het gemeentelijk speelruimtebeleid is vastgesteld;

het speelruimtebeleid binnen het huidig beschikbare budget niet meer uitvoerbaar is;

in de loop der jaren in de wijken verschuivingen zijn in de leeftijdsopbouw en wensen van kinderen;

de uitvoering van het gemeentelijk speelruimtebeleid op een andere wijze zal worden ingevuld, passend bij het beschikbare budget;

Besluit:

het Speelplan Heerenveen vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 29 juni 2015.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw W.J.M.A. Jansen

de heer T.J. van der Zwan